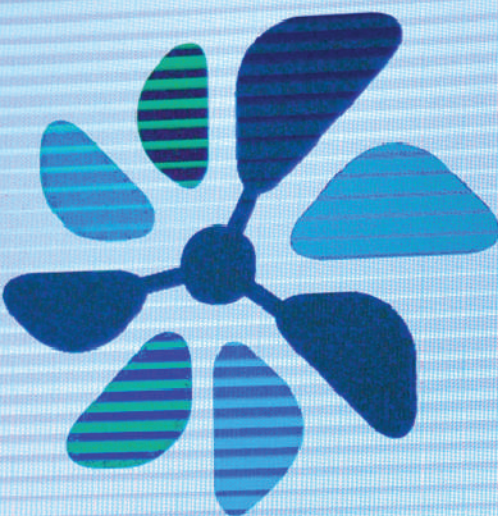

MACEDONIA ENERGY FORUM

Energy solutions for today,
options for tomorrow.

**ИНТЕРВЈУ СО Д-Р ДРАГАН МИНОВСКИ
ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР НА АД ЕСМ
РАБОТНИЦИТЕ И ПРОИЗВОДСТВОТО
СЕ НАШИ НАЈГОЛЕМИ ПРИОРИТЕТИ**

**МЕФ 2019 ГОДИНА ВО ЗНАКОТ
НА ЕНЕРГЕТСКАТА ТРАНЗИЦИЈА**

**НОВИ ЕЛЕКТРОСТАТСКИ ФИЛТРИ
ЗА РЕК БИТОЛА**

**СЕ ПОДГОТВУВА ТЕРЕНОТ ЗА ИЗГРАДБА НА
ФОТОНАПОНСКА ЕЛЕКТРАНА ВО ОСЛОМЕЈ**

**ОБЕЗБЕДЕНИ СРЕДСТВА ЗА ИЗГРАДБА НА
НОВИ ВЕТЕРНИЦИ ВО БОГДАНЦИ**

MACEDONIA ENERGY
FORUM 2019

ФОТОВОЛТАИЧНА ЕЛЕКТРАНА ВРЕДНА 7. МИЛИОНИ ЕВРА ЌЕ СЕ ГРАДИ ВО ОСЛОМЕЈ

Вкупното годишно производство од новата фотоволтаична електрана е предвидено на 15 гигават-часови, доволни за покривање на годишните потреби на околу 2000 домаќинства

Северна Македонија го повлекува првиот чекор во инвестиции во фотоволтаични електрани над 200 мегавати и фотонапонска мрежа каде Сонцето е главен ресурс. Владата согласно Законот за енергетика отвори простор за голем број на инвестиции во обновливи извори на енергија преку јавно-приватно партнерство или концесија. Повеќе локации низ државата се подготвуваат да се дадат на сите заинтересирани субјекти за инвестиции во овој вид на енергетски обновливи извори. Согласно ЕУ Директивата нашата компанија инвестира колку што е можно повеќе мегавати инсталирана снага во обновливи извори на енергија. Со вкупно 5,9 милиони евра, пари кои се обезбедуваат со заем од Европската банка за обнова и развој (ЕБОР), а остатокот сопстве-

ни средства од ЕСМ, ќе се гради првата фотоволтаична централа во РЕК „Осломеј“ во Кичево. Потписници на Договорот за заем беа директорот за енергетика и енергетски капацитети на ЕБОР Хари Бојд Карпентер и генералниот директор на АД ЕСМ д-р Драган Миновски.

Поранешните наоѓалишта на јаглен во РЕК „Осломеј“ за околу една година треба да бидат покриени со 10 мегаватна фотоволтаична мрежа. На таа локација ќе биде изградена фотоволтаична централа во која ќе бидат ангажирани околу 1000 вработени во „Осломеј“ откако ќе поминат соодветна едукација.

-Вкупното годишно производство од оваа нова фотоволтаична електрана е околу 15 гигават-часови, доволни за покривање на

годишните потреби на околу 2000 домаќинства. Проектот е значен не само од аспект на енергетските вредности, туку и од социјален и еколошки аспект. Ќе се гради на веќе постоечкиот рудник во околината на РЕК „Осломеј“ на 15 хектари земјиште кое треба да се рекултивира со нова фотоволтаична електрана – рече по потпишувањето на Договорот за заем директорот на ЕСМ д-р Драган Миновски.

Како што истакна директорот за енергетика и енергетски капацитети на ЕБОР Хари Бојд Карпентер, проектот е еден од најважните и за Северна Македонија и за регионот како целина поради иднината во обновливите извори на енергија. Порано велевме дека имате избор да имате чиста енергија и да имате евтина енергија. -Тоа веќе не е случај, енергетскиот сектор се менува, соларната и ветерната енергија се менуваат секој ден и со добро организираниот пазар можете да имате и чиста и евтина енергија – наведе Карпентер.

Во енергетскиот сектор за годинава се најавени меѓу 250 до 300 милиони евра инвестиции. За првиот квартал се најавува почеток на распишување тендери за 200 мегавати инсталирани капацитети во фотоволтаици и на државно и на приватно земјиште. Со ЕБОР веќе се подготвува тендерската постапка.

К. Л.

ПОЧЕТОК НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА ПРОЕКТОТ „ФОТОВОЛТАИЧНА ЕЛЕКТРАНА ВО ОСЛОМЕЈ 10 MW“

Со објавување на овој меѓународен тендер започнува акцијата за зголемување на производството на електрична енергија од обновливи извори на ЕСМ, која подразбира градење на фотоволтаични електрани на повеќе локации на исцрпени наоѓалишта на јаглен

На 26 март 2019 година, АД „Електрани на Северна Македонија“, во соработка со Европската банка за обнова и развој, распиша меѓународен тендер за изградба на фотоволтаична електрана со инсталирана моќност од 10 MW во рамките на термоелектраната „Осломеј“, Кичево, односно на локацијата на исцрпениот рудник со јаглен. На

прес-конференција во Владата на Република Северна Македонија за значајноста на овој проект, говореа вицепремиерот за економски прашања, д-р Кочо Ангџушев, министерот за економија, м-р Крешник Бектеши и генералниот директор на АД ЕСМ, д-р Драган Миновски.

Вицепремиерот Ангџушев потенцираше дека со објавување на овој

меѓународен тендер започнува акцијата за зголемување на производството на електрична енергија од обновливи извори на ЕСМ, која подразбира градење на фотоволтаични електрани на повеќе локации на исцрпени наоѓалишта на јаглен. „Ова е почеток на имплементација на една позитивна иницијатива со која значително ќе

се зголеми производството на електрична енергија од обновливи извори, особено од сонцето. Започнуваме со локацијата на исцрпниот рудник за јаглен Осломеј, ќе се рекултивира земјиштето на соодветен начин со поставување на фотоволтаични панели. Станува збор за електрана со вкупна инсталирана моќност од 10 MW, очекуваме голем интерес на јавниот тендер, а првите мегавати очекуваме да почнат да течат уште на почетокот на наредната година. До крајот на месецот ќе биде распишана и тендерска постапка за изградба на фотоволтаични електрани со инсталирана моќност од 62 MW, од кои 35 MW на државно и 27 MW на приватно земјиште. Стартува офанзива за значително зголемување на производството на електрична енергија од обновливи извори“, истакна вицепремиерот Ангџушев.

Централата ќе се гради на веќе

постоечкиот рудник во околината на РЕК „Осломеј“, на 15 хектари земјиште кое треба да се рекултивира со нова фотоволтаична електрана, која ќе произведува чиста енергија од обновливи извори. На овој начин, РЕК „Осломеј“, кој речиси и да не работеше во последните години, со оваа инвестиција од загадувачки, ќе се претвори во еколошки капацитет за производство на чиста и евтина енергија – рече министерот Крешник Бектеши.

Генералниот директор на АД ЕСМ д-р Драган Миновски подвлече дека проектот е финансиран од АД ЕСМ со помош на поволен заем од Европската банка за обнова и развој и ќе чини приближно 8 милиони евра, а ќе биде проектиран и изграден од најкомпетитивниот понудувач, во согласност со највисоките европски и светски стандарди. „На меѓународниот тендер, кој е објавен на електрон-

ската платформа за јавни набавки на ЕБОР, може да се јават сите домашни или странски компании кои ќе успеат да ги задоволат потребите и спецификациите на проектот. Тендерот ќе трае до 10 мај 2019 година, по што ќе следува евалуација на пристигнатите понуди и избор на најдобрата понуда. Понатаму, со стекнатото искуство од изградбата на оваа електрана, се отвараат можности за развој на повеќе и поголеми енергетски објекти од овој тип, со што се трасира патот кон сè поголемо учество на обновливите извори на енергија, и поголема енергетска сигурност на Република Северна Македонија“ нагласи генералниот директор д-р Миновски. Нашата компанија работи на уште два проекта за изградба на фотоволтаични електрани по 20 MW, уште една во Осломеј и една во кругот на РЕК „Битола“.

К. Л.

НОВИ ЕЛЕКТРОСТАТСКИ ФИЛТРИ ЗА РЕК „БИТОЛА“, НАЈГОЛЕМА ИНВЕСТИЦИЈА ВО ОБЛАСТА НА ЗАШТИТАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Од постоечките стандарди кои се 100 милиграми на нормален метар кубен издувот на прашина ќе се намали за под 20 милиграми на метар кубен што е европски стандард и ќе придонесе за многу поголема заштита на животната средина

Претседателот на Владата, Зоран Заев ја посети РЕК „Битола“, оствари работна посета со директорот на АД ЕСМ, д-р Драган Миновски и директорот на РЕК „Битола“, м-р Васко Ковачевски, направи обиколка на производствените капацитети и реализираше средба со Управниот и Надзорниот одбор.

-Неодамна објавениот тендер за набавка и инсталација на нови електростатски филтри во РЕК „Битола“ се проценува на 20,4 милиони евра, пари кои компанијата ги обезбедува од сопствени извори, што дополнително не радува нас како Влада. Една од

најзначајните компании во државна сопственост инвестира повеќе од 20 милиони евра кои сама ги заработила. „Електрани на Северна Македонија“ се насочени кон производство на струја со која ги задоволуваат потребите на потрошувачите во земјата, вршат и продажба на вишоци, со што остваруваат добивка и за сопствениот и за државниот буџет. Сета оваа реинвестирана добивка што се случува во филтри или во опрема, или во ископите ќе донесе нови вредности и нови профити за кои вреди да се работи - изјави претседателот на Владата, Зоран Заев при посетата на РЕК „Битола“.

Инвестицијата во реконструкција на системот на електростатските филтри на РЕК „Битола“ е најголемата во областа на заштитата на животната средина во земјава или барем во компанија во државна сопственост. Заштитата на животната средина претставува еден од приоритетите на оваа Влада, изјави претседателот на Владата и ќе биде уште позначајна како Република Северна Македонија ќе чекори кон НАТО и Европската Унија, каде стандардите се на високо ниво. Изрази задоволство што АД ЕСМ и РЕК „Битола“ преземаат чекори во насока на заштита на животната средина за да го

подобрат квалитетот на живот на граѓаните во Пелагонискиот Регион. Претседателот на Владата, истакна дека ЕСМ ќе имаат владина поддршка во сите чекори и проекти што ги реализираат и ги планираат бидејќи, како што рече, без стабилен електроенергетски систем, нема стабилна држава.

Директорот на АД ЕСМ, д-р Драган Миновски ги презентираше деталите од јавниот оглас за реконструкција на електростатските филтри што значително ќе придонесе за заштита на животната средина во Пелагонискиот Регион. „Постоечките електростатски филтри се направени во далеч-

ните 80. и 90. години. Со оваа модернизација на целиот систем, од постоечките стандарди кои се 100 милиграми на нормален метар кубен, издувот на прашина ќе се намали на 20 милиграми на метар кубен што е европски стандард и ќе придонесе за многу поголема заштита на животната средина“, изјави директорот Миновски и најави дека во следниот период АД ЕСМ започнува постапка за изградба на нова фотоволтаична електрана помеѓу ладилните кули во РЕК „Битола“ и рударскиот дел од РЕК „Битола“.

„Санација на системот на филтрите на трите блока во РЕК „Битола“ е од суштинско значење

и едно од главните ветувања на оваа Влада за заштита на животната средина во Битола, Могила, Новаци и околните населени места. Со оваа темелна реконструкција на системот на електростатските филтри, со правилен третман на пепелта којашто доаѓа од производството, со прскањето на тие полиња, со примената на квалитетен ископ и транспорт на јагленот и сè она што значи исполнување на еколошки стандарди, веруваме дека во следниот период силно ќе влијаеме врз подобра животна средина и подобрување на квалитетот на воздухот“, рече директорот на РЕК, Васко Ковачевски. К. Л.

ОБЕЗБЕДЕНИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ВТОРАТА ФАЗА НА ПАРКОТ НА ВЕТЕРНИ ЕЛЕКТРАНИ „БОГДАНЦИ“

Спроведувањето на овој проект е чекор напред кон зголемување на производството на електрична енергија од обновливи извори

Средствата за реализација на втората фаза на Паркот на ветерни електрани „Богданци“ со вкупна вредност од 21. милиони евра се обезбедени. Осумнаесет милиони евра се заем од од германската КфВ банка и три милиони евра се сопствени средства на АД ЕСМ. Договорите за заемот и за гаранцијата беа потпишани од страна на министерот за финансии Драган Тевдовски, генералниот директор на АД ЕСМ д-р Драган Миновски, германскиот амбасадор во Република Северна Македонија Томас Герберих и директорот на КфВ банката за ЈИЕ и Турција Кристоф Тискенс.

Со потпишувањето на овој договор вреден 21. милиони евра се реализира втората фаза од проектот Паркот на ветерни електрани „Богданци“ со што се очекува да се зголеми учеството на уделот на обновливите извори на енергија - изјави германскиот амбасадор Герберих на потпишувањето на Договорот.

На потпишувањето на договорот се обрати и директорот на КфВ банка за Југоисточна Европа, Кристоф Тискенс. Според него финансирањето и спроведувањето на овој проект се важни за банката, но уште повеќе за граѓа-

ните на Северна Македонија, бидејќи тој претставува чекор напред кон зголемување на производството на електрична енергија од обновливи извори.

Според министерот за финансии Тевдовски, проектот има за цел да придонесе за заштита на климата и животната средина, преку обезбедување обновливи енергии и економски раст. Средствата за финансирање се обезбедени по поволни услови. Рокот за отплата на заемот е 12 години, со вклучен грејс период од 3 години. Сервсирањето на заемот ќе го врши АД ЕСМ од приходите кои ги оства-

рува, а го гарантира државата. Во Паркот на ветерни електрани „Богданци“ во првата фаза се инвестирани 55 милиони евра од кои 85 отсто се средства од кредит, а 15 проценти средства на компанијата.

Со потпишувањето на овој договор се отвора патот до целосно завршување на проектот Парк на ветерни електрани „Богданци“, што за нас, но и за Северна Македонија, е важно од повеќе причини. Со реализацијата на втората фаза, се заокружува проектот Парк на ветерни електрани „Богданци“

на проектираната инсталирана моќност од 50 MW и вкупно годишно производство од околу 137 GWh. Втората фаза на Паркот на ветерни електрани „Богданци“ предвидува 4 до 6 ветерни турбини секоја со номинална моќност од 3 до 4 MW-рече генералниот директор д-р Миновски.

Република Северна Македонија има преземено обврски за исполнување на целите на ЕУ-стратегијата 20/20/20. Поточно 20 проценти заштеда на енергија, 20 отсто помала емисија на гасови и 20

проценти учество на обновливите извори на енергија во финалната потрошувачка на енергија до 2020 година. Со изградбата ќе се зголеми уделот на обновливите извори во производството на електрична енергија од АД ЕСМ од околу 3%. Предвидени се заштеди на емисијата на CO₂ од околу 35.000 t/годишно. АД ЕСМ како компанија, останува посветена на определбата на зголемување на уделот на електрична енергија произведена од обновливи извори.

К. Л.

ДОМАЌИНСКО И ОДГОВОРНО РАБОТЕЊЕ НА КОМПАНИЈАТА

Остварената добивка ќе се користи за инвестирање во развојни проекти, диверзификација на производството, заштита на околината, како и за помагање на заедницата и покажување општествена одговорност од страна на АД ЕСМ

АД ЕСМ ја заврши минатата година со добивка од 29.827.097 евра, што претставува најуспешна финансиска година од постоењето на компанијата. Ваквиот резултат се должи, пред сè, на ефикасното работење и на одлично изведените и синхронизирани продажби на вишоци на електрична енергија со просечна цена за околу 50 проценти повисока од регулираната цена на електрична енергија.

Во 2018 година АД ЕСМ оствари приход од 21.051.753 евра од продажба на вишоци електрична енергија. Притоа, продадени се вкупно 353.320 MWh енергија, по просечна цена од 59,58 евра за MWh.

Иако заради изведените ремонти на сите капацитети се зголемени трошоците за резервни делови и материјали и услугите за одржување, сепак

остварени се значителни заштеди по други позиции, како што се трошоците за мазут, трошоците за сировини и материјали и останати расходи од работењето. Истовремено, намалени се трошоците за ископ на јаглен и јаловина, како и за ангажирање надворешна механизација, од 38. милиони евра во 2015 на шест милиони евра во 2018 година.

Големи заштеди се бележат и во потрошувачката на мазут во РЕК „Битола“ во однос на претходните години, како во вкупните количини, така и во специфичната потрошувачка на мазут по произведен kWh електрична енергија. Намалувањето на трошоците за мазут се движи од 17.800. 000 евра во 2015 година, на четири милиони евра во 2018 година. Намалените трошоци и постабилното

работење на компанијата во изминатите година и половина, резултираше со намалени трошоци за производство на електрична енергија и намалена регулирана цена утврдена од страна на Регулаторната комисија за енергетика во 2018 година. По долги години раст, регулираната цена на електрична енергија минатата година се намали од 41. евро за MWh на 39,67 евра за MWh.

Со домаќинското и одговорно работење на компанијата ќе се продолжи и понатаму, додека остварената добивка ќе се користи за инвестирање во развојни проекти, диверзификација на производството, заштита на околината, како и за помагање на заедницата и покажување општествена одговорност од страна на АД ЕСМ.

ЗАПОЧНАА РЕМОНТНИТЕ АКТИВНОСТИ ВО РЕК „БИТОЛА“

Со ремонтите на блоковите ќе се зајакне стабилноста на електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија, ќе се зголеми производството на електрична енергија, ќе се намалат трошоците за производство, а заштедите и приходите од работењето ќе се инвестираат во капитални проекти, пред сè за заштита на животната средина

Ремонтните активности во РЕК „Битола“ оваа година започнаа на 2 мај. Планираната динамика на ремонтите на блоковите е Блок 1 да биде во редовен ремонт до 3 јуни, редовниот ремонт на Блок 3 да започне на 4 јуни и да трае до 7 јули, и да се финализира со капитален ремонт на Блок 2 од 15 август до 15 ноември. Осум години по модернизацијата ова е прв капитален ремонт на Блок 2.

Планираната динамика на ремонтните активности на блоковите е предуслов за успешно работење на блоковите. Со капиталниот ремонт на Блок 2, покрај редовните ремонтни активности ќе започне и санацијата на разладната кула на овој блок за што се предвидени над 6 милиони евра. Во план е отстранување на азбестниот плашт за што тендерската постапка за

избор на изведувач е во тек. Со оваа активност РЕК „Битола“ уште еднаш потврдува, дека сериозно има намера да инвестира во проекти кои значат подобрување на еколошките перформанси. Најголема потврда за тоа е тендерот за реконструкција на електростатските филтри во висина од 20,4 милиони евра-изјави м-р Васко Ковачевски, директор на подружница РЕК Битола.

За ремонтите на блоковите се предвидени повеќе од 10. милиони евра. За континуирано и успешно водење на работите се вклучени екипи на искусни изведувачи, кои заедно со подизведувачите доаѓаат претежно од Битола и регионот, со што Комбинатот индиректно ја поддржува локалната економија.

Со ремонтите на блоковите на РЕК „Битола“ ќе се зајакне стабилноста на

електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија ќе се зголеми производството на електрична енергија, ќе се намалат трошоците на производство, а заштедите и приходите од работењето ќе се инвестираат во капитални проекти, пред сè за заштита на животната средина.

Со завршувањето на ремонтните активности, термоелектраните „Битола“ ќе бидат подготвени за работа во зимскиот период, испадите ќе се сведат на минимум, така што државата и оваа година ќе биде редовно снабдувана со потребните количини на електрична енергија. Минатата грејна сезона РЕК „Битола“ работеше непрекинато, со максимален капацитет на сите три блока 81. ден, состојба која во Комбинатот не беше забележана последните 6. години.

21. МИЛИОН ЕВРА ПРИХОД ЗА АД ЕСМ ОД ПРОДАЖБА НА ВИШОЦИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО 2018 ГОДИНА

Во 2018 година за потребите од електрична енергија за тарифните потрошувачи на Република Северна Македонија испорачани се 3.762,68 GWh. Дополнително во рамките на своето тековно работење во периодот јануари - декември 2018 АД ЕСМ изврши продажба на 353,32 GWh вишоци на електрична енергија со просечна постигната цена од 59,58 EUR/MWh, во вкупна вредност од 21.051.753 евра. Продажбите, се одржуваа во

просториите на Дирекцијата на АД ЕСМ – Скопје, на транспарентен начин, по пат на аукциско наддавање, од страна на лиценцираните трговци и снабдувачи со електрична енергија со кои нашата компанија има склучено рамковни договори. Продажбите на вишоци на електрична енергија овозможува зголемување на производството на АД ЕСМ во обем на наведените количини, зголемување на портфолиото на компанијата и подо-

брување на финансиската состојба. Снабдувањето со електрична енергија за тарифните потрошувачи – домаќинствата и помалите компании на регулираниот пазар за електрична енергија се одвиваше редовно и во согласност со потребите.

Претходно компанијата последен пат продала вишоци од своето производство во 2016 година, во вкупна количина од 16.000 мегават-часови.

ВО ПРВИОТ КВАРТАЛ ОД ГОДИНАТА ПРОДАДЕНИ ВИШОЦИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА 1.947.699,60 ЕВРА

АД ЕСМ во периодот од 1. до 28. февруари продаде 5.760 мегават-часови електрична енергија за 295.142,40 евра. Просечната цена која беше постигната на аукцијата изнесуваше 51,24 EUR/MWh. За март беа продадени 21.840 мегават-часови електрична енергија за 987.853,20 евра. Просечната цена која беше постигната на аукцијата изнесуваше 45,23 EUR/Wh. Во периодот од 1. до 30. април беа продадени 14.400 мегават-часови електрична енергија за 664.704 евра. Про-

сечната цена која беше постигната на аукцијата изнесуваше 46,16 EUR/MWh.

Од јануари до април 2019 година АД ЕСМ на слободниот пазар продаде вишоци на електрична енергија од 42.000 мегават-часови, со просечна цена од 46,37 EUR/MWh, во вредност од 1.947.699,60 евра.

Вкупниот приход на АД ЕСМ од продажбата на вишоци во 2018 година е 21.051.753 евра. Заклучно

со април годинава од продажбата на вишоците на електрична енергија на слободниот пазар остваривме добивка од 1.947.699,60 евра. Во наредниот период, ќе се насочиме повеќе да ја осигураме енергијата која е потребна за тарифните потрошувачи и согласно хидролошките и температурни прилики ќе видиме дали ќе можеме да продолжиме со продажба на вишоци на електрична енергија – рече директорот на Секторот за производство Благојче Трповски.

К. Л.

ИНТЕРВЈУ СО Д-Р ДРАГАН МИНОВСКИ, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА УО И ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР НА АД ЕСМ

РАБОТНИЦИТЕ И ПРОИЗВОДСТВОТО СЕ НАШИ НАЈГОЛЕМИ ПРИОРИТЕТИ

Ние како раководство го почитуваме законското право на синдикално организирање на работниците и редовно го издвојуваме законски предвидениот буџет за Синдикатот

Минатата година АД ЕСМ ја заврши со рекордно висока добивка од постоењето на компанијата, речиси 30 милиони евра. На што се должи, според Вас, таквиот исклучителен резултат?

АД ЕСМ ја заврши 2018 година со добивка од 29.827.097 евра, што ја прави 2018 најуспешна финансиска година од постоењето на компанијата. Големата добивка во 2018 се должи, пред сè, на ефикасното работење на фирмата, значајни и добро изведени продажби на вишоци на електрична енергија, направени заштеди во повеќе сегменти во работењето, јасните визији на менаџментот, како и на домаќинско, посветено и одговорно работење на сите наши 4.700 вработени. Уверени сме дека во иднина ќе покажеме уште подобри резултати.

Најавивте дека голем дел од добивката ќе оди во нови инвестиции. Каде во моментот се почнати клучни инвестиции и каде се планира да се инвестира во иднина?

Во моментот паралелно течат постапки за неколку големи инвестиции во производствените капацитети на АД ЕСМ. Почната е постапката

за изградба на 10 MW фотоволтаична електрана на местото на исцрпениот рудник во ТЕ „Осломеј“. На тој начин го прошируваме нашето портфолио, вложуваме во различни извори на електрична енергија, што е многу важно, во случајов - обновливи извори, и истовремено го рекултивираме и облагородуваме просторот на затворениот рудник, што е и законска обврска. Дел од вработените во ТЕ „Осломеј“ во следниот период ќе бидат обучени да извршуваат работни задачи на новата фотоволтаична електрана.

Според инвестицискиот план, оваа електрана во иднина ќе се проширува со уште 20 MW, а фотоволтаичен капацитет од 20 MW е планиран и во РЕК „Битола“.

Во тек е комплетирање на Паркот на ветерни електрани „Богданци“, со што се заокружува реализацијата на Проектот на проектираната инсталирана моќност од 50 MW и вкупно годишно производство од околу 137 GWh. Исто така се планира и изградбата на ветерен парк „Миравци“ (14 MW). Во поглед на хидроенергијата, заедно со Владата на Р.Северна Маке-

донија се планира реализација на хидроелектраната Чебрин, што отвора можност за нови инвестиции во обновливите извори, како од страна на АД ЕСМ, така и од други, приватни инвеститори.

Како гледате на предизвикот за енергетска транзиција? АД ЕСМ во своето портфолио има значајни капацитети кои се базираат на традиционалните извори. Како и со каква динамика ќе се одвива тој пат на нашата компанија?

Енергетската транзиција е нешто што различно се толкува во различни кругови и секој гледа од свој аспект на работите. Ако ги прашате екологите тие ја гледаат низ призмата на почиста животна средина, ако ги прашате работниците во производните капацитети, особено во термоелектраните, кај нив се отвора прашањето за нивната иднина и егзистенција. Сакам да кажам дека земајќи ги предвид обврските кои произлегуваат од Парискиот договор за климатските промени, секоја земја во светот сега е свесна за потребата да се соочи со предизвикот на енергетската транзиција.

Размислувањето на глобално ниво се повеќе се насочува кон идејата и потребата за транзиција кон почиста и поодржлива енергетска иднина. За таа цел ние како компанија планираме и реализираме инвестициски проекти во обновливите извори на енергија, утврдени во нашиот План за развој и инвестиции за периодот од 2018 до 2022 година.

Од друга страна, секој треба да знае дека сите големи промени или зафати особено во значајни области, како енергетиката се прават со план и стратегија, со добро проценети и темпирани одлуки и динамика и со целосна грижа и за производството и околината и за работниците.

АД ЕСМ е компанија со 6 подружници низ цела држава и нашата Дирекција во Скопје. Дали може накратко да ни изнесете што актуелно се работи во секоја подружница, за да бидат сите наши вработени запознати со тоа што се случува кај нивните колеги во другите подружници?

Ако почнеме од нашиот најголем производствен капацитет, РЕК „Битола“, би кажале дека таму во моментот во тек е постапка на набав-

ка на нови електростатски филтри, инвестиција од 20 милиони евра која е од големо значење за целиот регион во однос на заштитата на околината и обезбедување на почист воздух. Потоа постапка за санација на разладната кула 2, како и последни подготовки за ремонтните активности.

РЕК „Осломеј“ во моментот го подготвува теренот за новата фото-волтаична електрана, исто така почнат е ремонт на турбина, бојлер и арматура во машинската хала и котел, кој се извршува првпат после 8 години. Во рудникот во РЕК „Осломеј“ се врши трансформација на системите, т.е. се дислоцираат погонските станици и други машини кон локалитетот Гуштерица каде што имаме околу 1.500.000 т јаглен, кои би се копале во наредниот период.

Во подружницата „Енергетика“ сите капацитети се насочени кон интегрирање на нашиот нов погон -Когел, во системот на АД ЕСМ. Исто така, вработените во „Енергетика“ само што ја завршија испораката на топлинска енергија за оваа грејна сезона и наскоро ќе почнат ремонтите и подготовките за следната.

Што се однесува до хидроелектраните, во ХЕ „Тиквеш“ и ХЕ „Црн Дрим“ во тек е проектот за замена на преттурбински пеперуткасти затвораи, во ХЕ „Маврово“ се спроведува санација на водостански шахти и санација на Влајнички мост, додека во ХЕ „Треска“ во тек е санација на преливна шахта и колено, како и изведба на 10 kv постројка во ХЕ „Света Петка“.

Се забележува значителна соработка меѓу раководството на АД ЕСМ и Синдикатот. Како гледате на синдикалните активности?

Ние како раководство го почитуваме законското право на синдикално организирање на работниците и редовно го издвојуваме законски предвидениот буџет за Синдикатот. Во декември 2018 година потпишавме нов Колективен договор со Синдикатот, во кој меѓу другото овозможивме исплатата на регресот за годишен одмор да биде во износ и на цела просечна месечна нето плата во државата, доколку

секако компанијата покажува позитивни резултати во работењето.

Исто така, минатата година дадовме поддршка да се возобноват и традиционалните синдикални спортски игри кои се одржаа во нашиот автокамп Ливадиште, ги поддржуваме сите акции на Синдикатот како што е заедничкото учество на наши вработени на Скопскиот маратон со маички од ЕСМ, спонзорирање на нашата фудбалска екипа во бизнис-лигата и ред други активности кои го зајакнуваат колективниот дух, тимската работа, меѓусебното почитување, а преку сето тоа и продуктивноста на секој вработен на неговото работно место.

Како раководство, исто така сме посветени и на општествената одговорност, донации и спонзорства во различни општествени области, дали станува збор за лекување, спортски настани, уметност, наука, образование итн.

ЕДНО ОД ПОЗНАЧАЈНИТЕ ПРАШАЊА ЗА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ БЕА ЛИЧНИТЕ ЗАШТИТНИ СРЕДСТВА

ШТО МОЖЕ ДА ОЧЕКУВААТ РАБОТНИЦИТЕ ВО ПОГЛЕД НА ХТЗ ОПРЕМАТА?

После неколку години без набавка на лични заштитни средства ние почнавме постапка за обновување на таа опрема за вработените и поголем дел од неа веќе стигна до работниците, додека во еден друг дел постапката ќе се спроведе набрзо. Како новина во тој поглед може да ги информираме вработените дека е донесена одлука да не се врши лично задолжување со ХТЗ опремата, и потоа нејзино раздолжување кога ќе треба да се добие нова, туку на работниците ќе им се остават тие средства на трајно користење. Причината е што таа стара вратена опрема само се собирала во магацините и останувала таму, и од тоа никој нема корист. На овој начин ќе го запреме непотребното насобирање на стари ХТЗ средства по подружниците и зафаќањето простор, а од друга страна вработените можат и понатаму да ја користат таа за одредени цели.

АД ЕСМ УЧЕСТВУВАШЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ ЕНЕРГЕТСКИ ФОРУМ „БЕРЛИНСКИОТ ДИЈАЛОГ ЗА ЕНЕРГЕТСКА ТРАНЗИЦИЈА“

Енергетската транзиција не е само промена од фосилни горива кон обновлива енергија. Тоа значи целосна промена на политичките константи. Користењето на обновлива енергија им овозможува на државите да ја подобрат сопствената енергетска безбедност

Генералниот директор на АД ЕСМ д-р Драган Миновски ја предводеше делегацијата на компанијата, која на 9. и 10. април учествуваше во работата на конференцијата „Берлинскиот дијалог за енергетска транзиција“. Овој еминентен форум кој петта година по ред се одржува во Берлин, Сојузна Република Германија во изминатите години стана водечки меѓународен форум за сите засегнати страни во енергетскиот сектор. На политичарите на високо ниво, индустријата, науката и граѓанското општество им се дава можност да ги споделат своите искуства и идеи за безбедна, прифатлива и еколошки одговорна глобална енергетска транзиција. Во рамките на форумот, вицепремиерот за економски прашања Кочо Анѓушев беше говорник на панелот „Возможна мисија“, и реализираше средби со претставници на политичкиот живот и енергетскиот сектор од СР Германија. Вицепремиерот Анѓушев и делегацијата која ја предводеше генералниот директор д-р Драган Миновски учествуваа на форумот на покана на сојузниот министер за економија и енергетика на СР Германија Петер Алтмаер.

Со донесувањето на новиот Закон за енергетика се отвораат многу можности за Северна Македонија и широко се отвораат вратите за нови инвестиции во енергетскиот сектор, особено за производство од обновливи извори на енергија (ОИЕ) - порака од Берлин вицепремиерот за економски прашања Кочо Анѓушев. -Од обновливите извори, досега во Република Северна Македонија има инсталирано околу 72 мегавати од мали хидроелектрани, 17 мегавати од фотоволтаични електрани и 36 мегавати од ветерни електрани, што е релативно мало учество на обновливи извори во

споредба со развиените земји. Со новиот Закон за енергетика се овозможува изградба на нови електрани од обновливи извори. Планот е да се изградат фотоволтаични центри со инсталирана моќност од 200 мегавати во наредните неколку години -изјави Анѓушев по свеченото отворање на „Берлинскиот дијалог за енергетска транзиција“, еден од најважните меѓународни енергетски форуми, на кој учествуваат претставници на политиката, енергетскиот сектор и бизнисот од преку 50 земји. -На добар пат сме во поглед на енергетска транзиција, ги следиме светските трендови, а процесите во Република Северна Македонија се сериозно интензивирани - нагласи вицепремиерот Анѓушев на панелот „Возможна мисија - Предизвици и решенија за енергетска транзиција“.

На свеченото отворање на Форумот, министерот за надворешни работи на СР Германија Хајко Мас, кој е еден од координаторите, истакна дека во овој момент преку милијарда луѓе во светот се уште немаат пристап до електрична енергија, а зголемувањето на производството на енергија од обновливи извори може да го намали тој број. -Енергетската транзиција не е само промена од фосилни горива кон обновлива енергија. Тоа значи целосна промена на политичките константи. Користењето на обновлива енергија им овозможува на државите да ја подобрат сопствената енергетска безбедност. Државите што ја трансформираат својата енергетска економија може да бидат многу понезависни во остварувањето на нивните стратешки интереси и надворешната политика. Ова е само еден од аспектите за кои сакаме да зборуваме на Дијалогот за енергетска транзиција во Берлин - рече Мас.

Министерот за економија и енергетика на СР Германија Петер Алтмаер, зборувааше за процесот на енергетска транзиција во земјата, при што истакна дека Германија како индустриски гигант за неколку децении може да ја промени енергетската слика, преку енергетската транзиција, а притоа да ја задржи конкурентноста на светскиот пазар. -Успешната енергетска транзиција мора да се замисли глобално и холистички. Холистичкиот пристап бара енергетската смена да биде успешна во сите сектори, а во целиот тој процес да бидат земени предвид социо-економските елементи. Тука е незаменлива непрекинатата меѓународна соработка. Затоа, сите клучни играчи и носители на одлуки од целиот свет се дојдени на дијалогот за енергетска транзиција во Берлин: да ги идентификуваат најдобрите практики и со тоа да овозможат ефикасна, брза енергетска транзиција, потенцираше Алтмаер на свеченото отворање на форумот.

На форумот се разговараше и за активностите, за интересот на германски компании за инвестиции во индустријата и во енергетскиот сектор. На состаноците е заклучено дека со Законот за финансиска поддршка на инвестициите, односно мерките од планот за економски раст, се овозможува сериозна поддршка за индустријата, за технолошки развој и внесување иновации, а со тоа и повисока конкурентност на економијата во Северна Македонија, а преку новиот Закон за енергетика се отвораат нови можности за инвестиции во обновливи извори на енергија, со што ќе се придонесе за заштита на животната средина и поголема енергетска независност.

К. Л.

РЕГИОНАЛНА СОРАБОТКА ИДНИНАТА Е ВО ОБНОВЛИВИТЕ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

Целта на „Кросбоу“ проектот е испитување на можностите за менаџирање на различни видови обновливи извори на енергија, како и изнаоѓање на соодветни решенија за складирање на енергијата добиена од нив, со што би се овозможил транснационален пазар за продажба на поголеми количини електрична енергија

АД ЕСМ како општествено-одговорна компанија посветено работи на производство на електрична енергија согласно еколошките стандарди. Сè повеќе материјални и човечки ресурси се вложуваат за реализација на концептот на обновливите т.н. чисти извори на енергија со посебен акцент на заштитата на животната средина. Менаџерскиот тим на ЕСМ планира да вложи 270. илјади евра во

нови проекти и истражувања од областа на обновливите извори на енергија. Ова се средства кои му се доделуваат на АД ЕСМ во рамките на проектот „Кросбоу“ (CROSSBOW) проект склучен меѓу Агенцијата за иновации и мрежи (INEA), формирана од Европската комисија и Конзорциум од 24. партнери, меѓу кои и АД ЕСМ.

„Кросбоу“ (управување со променливи обновливи извори на енергија и

единици за складирање на транзициони енергетски единици кои овозможуваат транснационален пазар на големо) е проект финансиран од ЕК, предводен од ЕТРА ГРУП, чија цел е да предложи заедничка употреба на ресурси за да се поттикне прекуграничното управување со променливите обновливи енергии, овозможувајќи поголемо пробивање на чисти енергии, намалувајќи ги мрежните

оперативни трошоци и подобрувајќи ги економските придобивки од чистите енергии и единиците за складирање. Овие придобивки ќе бидат постигнати преку поттикнување регионална соработка меѓу операторите на енергетските системи во Југоисточна Европа. Проектот ќе обезбеди 9. различни продукти кои ќе му помогнат на Регионалниот координативен центар во регионот да овозможи поголемо навлегување на ОИЕ, намалувајќи ги оперативните трошоци за индивидуалните оператори - и во преносните и во дистрибутивните системи. Новите продукти ќе генерираат создавање на повеќе од 70.000 работни места на глобално ниво и секако пристап до поквалитетни енергетски услуги.

Целта е да се демонстрираат повеќе различни, комплементарни технологии, со што на регионалната преносна мрежа и се овозможуваа поголема флексибилност и стабилност преку:

нови меѓународни точки за интерконекција; нови решенија за складирање на енергија - дистрибутивни и централизиран; дефинирање на транснационален пазар на големо; фер и одржлив надомест за чисти енергии; преку дефинирање на нови бизнис-модел, поддршка за учество на нови играчи на пазарот и намалување на трошоците. Резултатите од „Кросбоу“ ќе бидат оценети од страна на 8. ОЕПС во Југоисточна Европа во текот на 18. месеци. После тоа следи фазата на комерцијална експлоатација на продуктите на „Кросбоу“ од заинтересираните партнери на Конзорциумот. Проектот „Кросбоу“ е финансиран од програмата за истражување и иновации на Европската комисија „Хоризон 2020“ со 17,2 милиони евра. „Кросбоу“ во моментите еден од најреlevantните иновационски проекти на Европската Унија во секторот Смарт-гридс. Проектот започна во ноември 2017 година и ќе трае 4. години.

АД ЕСМ како учесник во проектот „Кросбоу“ (CROSSBOW), има цел да развие иновативен и национален пазарен продукт, којшто ќе биде достапен на сите учесници на пазарот на електрична енергија преку транспарентни и недискриминаторно утврдени правила и закони. Целта на проектот е испитување на можностите за менаџирање на различни видови обновливи извори на енергија, како и изнаоѓање на соодветни решенија за складирање на енергијата добиена од нив, со што би се овозможил транснационален пазар за продажба на поголеми количини електрична енергија.

Регионалното енергетско балансирање станува приоритет. Северна Македонија е на пат да ги постигне своите цели за пенетрација на ОИЕ, регионот има потенцијал, особено во поглед на производство на енергија од сонце и ветер. К. Л.

ВТОРА МЕЃУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ПО ИНИЦИЈАТИВА НА АД ЕСМ НАСОЧЕНА КОН ТРЕНДОВИТЕ ВО ЕНЕРГЕТИКАТА

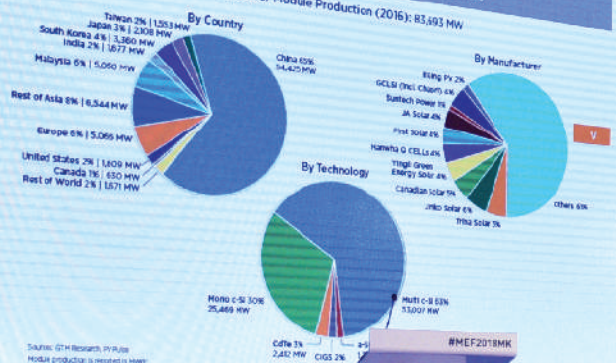
ЕНЕРГЕТСКАТА ТРАНЗИЦИЈА И НОВИТЕ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА ВО ФОКУСОТ НА „МАКЕДОНСКИ ЕНЕРГЕТСКИ ФОРУМ 2019“

Годинава сè повеќе се продлабочуваат предизвиците со кои се соочува регионот при приклучувањето на енергетските трендови во светот, улогата на новите технологии во зголемување на производството на електрична енергија, но и нивната одговорност кон животната средина

Global Solar Manufacturing

Global Photovoltaic Manufacturing (2016)

Global Solar Module Production (2016): 83,693 MW

PANEL 1: WORLD'S ENERGY IN THE NEXT 20 YEARS

Moderator: Mr. Sami Demiri

Panelists
Mr. Kocho Angelov

Mr. Nate Blair

Mr. Dragan Minovski

Mr. Taki Saajhi

MACEDONIA ENERGY
FORUM 2018

Energy solutions for today,
options for tomorrow.

Втората меѓународна конференција „Македонски енергетски форум“ оваа година е посветена на светската енергетска транзиција, новите извори на енергија, енергетската ефикасност и предизвиците на регионот на Југоисточна Европа при приклучувањето кон глобалниот тренд за намалување на енергетската побарувачката и декарбонизација на економијата.

Годинава сè повеќе се продлабочуваат предизвиците со кои се соочува регионот при приклучувањето на енергетските трендови во светот, улогата на новите технологии во зголемување на производството на електрична енергија,

но и нивната одговорност кон животната околина, како и инвестициите во енергетската ефикасност, што ќе овозможи значително намалување на потрошувачката на електрична енергија во иднина.

Форумот согласно своите цели останува на определбата искажана минатата година дека организирањето на оваа меѓународна конференција е во духот на стратешките цели на на Република Северна Македонија да организира меѓународни настани и конференции што ќе поттикнат дијалог, како суштински дел од процесот за европеизација на општеството, а придобивките од нашиот форум,

во форма на заклучоци, предлози и препораки, се пренесени до јавноста и до сите релевантни, надлежни и заинтересирани субјекти во сферата на енергетиката.

Очекуваме МЕФ 2019 да го задржи и да го надмине квалитетот на дискусиите и да прати квалитетни и корисни пораки и заклучоци во доменот на предвидените теми. Форумот е платформа од пет панели кои ќе понудат атрактивни теми и ќе отворат дебата за актуелни процеси и трендови во енергетиката. Под мотото „Енергетска транзиција преку обновливи извори и енергетска ефикасност“ оваа година на Македонскиот

енергетски форум 2019 ќе се дискутира на следните теми:

Панел I: Енергетска транзиција во светот и регионални предизвици во пристапувањето кон глобалниот тренд

Панел II: Жени во енергетика

Панел III: Регионални предизвици во снабдувањето со природен гас

Панел IV: Нови технологии и обновливи извори во целокупното производство на електрична енергија по 2030 година

Панел V: Енергетска ефикасност - главен фактор за намалување на потрошувачката на енергија по 2030 година

Македонскиот енергетски форум за првпат се одржа во 2018 година и започна како иницијатива што требаше да поттикне редовен формален дијалог на значајни теми во енергетиката, да придонесе за дефинирање на интересите на инвеститорите во енергетскиот сектор во регионот и да понуди соодветни решенија имајќи ги предвид на геостратежиската енергетска состојба. Домаќин на настанот, како и годинава беше х.Изгрев, кај Струга, а МЕФ беше иницијатива и финансиран од АД ЕСМ, Американската амбасада во Скопје во соработка со ЗИП Институт, со поддршка од Владата на Северна Македонија. Форумот

на едно место собра министри, претставници на научната јавност, професори, претставници од МАНУ, домашни и странски експерти, претставници на Европската енергетска заедница и засегнати невладини организации како претставници на граѓанскиот сектор. Првиот меѓународен форум, помина во одличен амбиент кој овозможи вмрежување меѓу претставници на енергетскиот сектор, размена на искуства и промоција на нови трендови во енергетиката.

За повеќе информации за Македонскиот енергетски форум 2019 посетете го: <https://mef.mk>. М. К.

ПОВОЛНА ХИДРОЛОШКА ГОДИНА, ОСТВАРЕНИ ДОБРИ ПРОИЗВОДСТВЕНИ РЕЗУЛТАТИ ВО 2018 ЗГОЛЕМЕНО ПРОИЗВОДСТВОТО ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

Производството на електрична енергија на АД ЕСМ во 2018 година изнесува 4.116 GWh, што во однос на планираните 4.072,5 GWh со планот за производство, претставува реализација од 101,1%. Притоа, термоелектричните центри имаат остварено 2.613,0 GWh или 14,6% помалку од планираното производство, хидроелектричните центри имаат произведено 1.391,1 GWh или 52,8% повеќе од планираното производство, и ветроелектричните центри имаат остварено 97,3 GWh или 1,9% повеќе од планираното производство.

Хидропроизводството на електрична енергија за 2018г. изнесува 1.391,1 GWh. Во однос на планот за производство за 2018 година, хидропроизводството е поголемо за 481 GWh или 52,8%. Вкупниот годишен доток во 2018 година изнесува 1.481,5 GWh, што е околу 20% поголем доток од просеч-

ниот годишен доток кој изнесува околу 1.230 GWh. Состојбата на акумулациите на 1. јануари 2018 година изнесуваше вкупно 155 GWh, односно 26% од вкупната акумулација.

Паркот на ветерни електрани „Богданци“ во 2018 година произведе 97,3 GWh електрична енергија што во однос на планираните 95,5 GWh со билансот за 2018г. претставува натфрлање од 1,9%. Реализираното производство е поголемо од планираното, поради повољните временски услови и ветрови поголеми од 4 m/s, кои се во проектираниот работен опсег на ВЕЦ „Богданци“. ПВЕ „Богданци“ во целост ја оправдува инвестицијата на ветерот како обновлив извор на енергија, и во иднина на годишно ниво се очекуваат околу 100 GWh.

Производството на АД ЕСМ во 2018 година е за 36 GWh (0,9%) поголемо од оствареното производство во 2017

година. Производството на електричната енергија од хидрокапацитетите во 2018 година е поголемо за 575,1 GWh (70,48%) во однос на 2017 година. Поволните хидролошки параметри во текот на првата половина од 2018 година проследени со зголемени дотоци на вода во акумулациите и максималната погонска спремност на хидроагрегатите резултираа со зголемено производство на хидроелектраните.

Оптимизација на производството, односно повољната хидролошка состојба во текот на првата половина на 2018 година (со исклучок на месец јануари) проследена со зголемени дотоци на вода во акумулациите, беше причина планираното производство од термоелектраните да се надолжни со дополнително производство од хидроелектраните.

К.Л.

ХИДРОЕЛЕКТРАНИТЕ ГО НАТФРЛИЈА ПРОИЗВОДСТВЕНИОТ ПЛАН ЗА 2018

Поволните хидролошки параметри во првата половина од 2018 година проследени со зголемени дотоци на вода во акумулациите и максималната погонска спремност на хидроагрегатите придонесоа за зголемено хидропроизводство

Поволните климатски услови ги наполнија вештачките езера и водните капацитети на хидроелектраните. Поради повољната хидролошка состојба, хидроцентралите произведоа повеќе електрична енергија од предвиденото со електроенергетскиот биланс за 2018 година. Сите хидроелектрани значително го натфрлија планот за производство на електрична енергија за 2018 година и за потребите на потрошувачите вкупно се произведени повеќе од 1.391 GWh електрична енергија што е за 52,8 отсто повеќе во однос на планираните количини предвидени во енергетскиот биланс. Овој резултат се должи пред сè на повољната хидролошка состојба, техничката кондиција, добрата погонска подготвеност на хидрообјектите, како и на оптималното управување со хидроелектраните.

ХЕС „МАВРОВО“ - РЕАЛИЗИРАНОТО ПРОИЗВОДСТВО ПОГОЛЕМО ОД ПЛАНИРАНОТО

Добрата хидрологија, подготвеноста на електромашинската опрема и ангажираноста на вработените овоз-

можија во 2018 година да се натфрли производството на електрична енергија во ХЕС „Маврово“. Планот за производство, според енергетскиот биланс за ХЕС „Маврово“, беше проектиран на приближно 234,4 GWh електрична енергија, а овој капацитет произведе над 433 гигават-часови енергија. Во 2018 година хидроелектраните во рамките на ХЕС „Маврово“ произвеле речиси 85 отсто повеќе во однос на планираното производство, или за 10 проценти повеќе од резултатот постигнат во 2017 година. ХЕЦ „Вруток“ испорачал 354,1 гигават-часови што е 91 отсто повеќе од планираното за 2018 година. ХЕЦ „Равен“ произвел 40,1 гигават-часови односно 80 проценти повеќе од планираното за минатата година, а ХЕЦ „Врбен“ учествувал со 39,3 гигават-часови.

ХЕС „ЦРН ДРИМ“ ГО НАТФРЛИ ГОДИШНИОТ ПЛАН ЗА ПРОИЗВОДСТВО ЗА 52,58 ОТСТО

Како резултат на исклучително повољната хидрологија, како и подготвеноста на електромашин-

ската опрема, годишниот план ХЕС „Црн Дрим“ го реализираше уште во месец мај, 2018 година.

Хидроелектраните „Шпилје“ и „Глобочица“, во 2018 година произвеле 596 гигават-часови електрична енергија, што е за 52,58 отсто повеќе споредено со планот со билансот за 2018 година. Хидроелектраната „Шпилје“ произведе 366,7 гигават-часови електрична енергија, или 52,8 отсто над планираното и речиси 2,34 пати повеќе од произведеното во 2017 година, кога беа испорачани 157,5 гигават-часови електрична енергија. ХЕ „Глобочица“ произведе 229,3 гигават-часови, што е 52,3 отсто над планираното и речиси 2,38 пати повеќе во однос на 2017 година, кога беа испорачани 96,9 гигават-часови енергија. Хидроелектраните се во одлична техничка кондиција и се максимално ангажирани според потребите и барањата на електроенергетскиот систем. Хидроенергетскиот систем „Црн Дрим“ и понатаму ќе биде

максимално ангажиран за да ги задоволи потребите за производство на електрична енергија и максимално да ги преработи дотоците во акумулацијата.

ХЕС „ТРЕСКА“ РЕАЛИЗИРАШЕ ДВОЈНО ПОГОЛЕМО ПРОИЗВОДСТВО

Хидроелектраните „Козјак“ и „Света Петка“, кои го сочинуваат хидроенергетскиот систем ХЕС „Треска“ во 2018 година произвеле 223,5 гигават-часови електрична енергија, што е и повеќе од двојно споредено со производството во 2017 година. ХЕЦ „Козјак“, испорачала 156,7 гигават-часови електрична енергија, или 37,2 отсто над планираното и над двапати повеќе во однос на 2017 година, кога беа произведени 71 гигават часови енергија. ХЕЦ „Света Петка“ произведе 66,8 гигават-часови, што е 27,3 отсто над планираното и речиси двојно повеќе во однос на 2017 година, кога беа испорачани 34,3 гигават-часови. Во почетокот на 2018 година во „Козјак“ по повеќемесечен застој од околу 18. месеци беше поправен и вратен во функција „генератор 1“. До

санација на дефектот овој хидроенергетски капацитет располагаше со половина од својот капацитет.

ХЕЦ „ТИКВЕШ“ ГО НАДМИНА ГОДИШНИОТ ПЛАН ЗА ПРОИЗВОДСТВО

Во текот на 2018 година, Подружницата на АД ЕСМ, ХЕЦ „Тиквеш“, произведе 138.1 гигават-часови електрична енергија. Ова е двојно поголемо производство споредено со реализацијата во текот на 2017 година кога беа произведени 63,1 гигават-часови. Од вкупното планирано производство со електроенергетскиот биланс на С. Македонија за 2018 година каде беа предвидени 118.5 гигават-часови, планот за производство на хидроелектраната е надминат за 16,5 отсто. Добрите производствени резултати и доверливоста во функционирањето на постројките во електраната се резултат на ангажираноста и совесниот пристап кон работните задачи на сите вработени при редовното превентивно одржување на електромашинската и процесната опрема.

К. Л.

ПО НЕКОЛКУМЕСЕЧЕН ЗАСТОЈ САНИРАН ДЕФЕКТОТ НА ГЕНЕРАТОР 1 ВО ХЕ „КОЗЈАК“

ХЕ „Козјак“ е хидроенергетски објект од прва категорија и е прва хидроелектрана од каскадниот систем на електрани на реката Треска. Примарната намена на ХЕ „Козјак“ е заштита на градот Скопје од поплави, преку акумулирање на дотоците од р. Треска во акумулацијата Козјак. Секундарната намена на оваа електрана е производство на електрична енергија преку регулирано испуштање вода од акумулацијата Козјак. Во годишен период кога реално и статистички има зголемени дотоци, кои се движат од 70 m³/s до 120 m³/s, од безбедносен аспект, само со расположливи два агрегата на ХЕ „Козјак“ успешно може да се контролира истекот од акумулацијата Козјак во опсег од 0 до 100 m³/s вода, со што се регулира котата на акумулацијата.

Првиот агрегат во ХЕ „Козјак“, не беше во функција од септември 2016 година, кога, при тековното работење реагирала статорската заштита, по што е констатиран дефект на статорската намотка. Од тие причини овој генератор, околу 18 месеци, не беше во можност да произведува електрична енергија. Од енергетски аспект, со неработењето на еден генератор на ХЕ „Козјак“ беше преполовен капацитетот на производство на електрична енергија и регулираното испуштање вода од акумулацијата Козјак, што пак, од друга страна, предизвика редуцирано искористување на енергетските капацитети на ХЕ „Св.Петка“ и ХЕ „Матка“.

Со поправката на генераторот 1, оваа состојба е целосно надмината. Хидроелектраната „Козјак“ повторно е во можност со целосен капацитет да произведува електрична енергија. По двомесечна успешна санација на првиот генератор, оваа електрана, со инсталирана моќност од 40 MW е повторно ставена во погон, и комплетно е на располагање на електроенергетскиот систем. Реализацијата на проектот за санација на генераторот 1 во ХЕ „Козјак“ почна на 26 јануари минатата година, и сите планирани активности за отстранување на оштетувањата, во согласност со техничката спецификација успешно беа завршени на 18 март, со завршување на тест-периодот. По извршени детални контроли на сите примарни системи, на 22 март 2018 година, агрегатот беше вклучен на мрежата на Националниот диспечерски центар во АД МЕРСО и на Диспечерскиот центар на АД ЕСМ. Изведувачи на санацијата, во согласност со јавната набавка, беа фирмите АТБ Север МАК ДООЕЛ од Скопје и АТБ Север ДОО од Суботица. Вкупната вредност на реализираниот договор изнесува 2.972.906 денари (48.340 евра), без ДДВ. На годишно ниво, еден агрегат во ХЕ „Козјак“, просечно произведуваше околу 70.000 MWh, што по регулирана цена изнесува околу 3 милиони евра. Агрегатите, меѓу другото, се користат и за регулација на дневните варијации на потрошувачката на електрична енергија.

ВО ПРВИТЕ ТРИ МЕСЕЦИ ОД ГОДИНАВА

ПРОИЗВЕДЕНИ 1.332,60 ГИГАВАТ-ЧАСОВИ ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Во првиот квартал од годинава АД „Електрани на Северна Македонија“ остварија производство од 1.332,60 GWh. Термоелектраните остварија 1.045,80 GWh или 106,71 отсто од планираното со Енергетскиот биланс, хидроелектраните 250.99 GWh или 79,60 % од билансот, а БЕЦ „Богданци“ оствари производство од 35.816 MWh. Лошата хидролошка состојба, повеќемесечната суша придонесоа за намален водостој на реките и намален доток. Намален е водостојот на сите реки каде врши мерења Управата за хидрометеоролошки работи (УХМР), посебно во однос на просекот за март.

Во првите три месеци од 2019 година Паркот на ветерни електрани „Богданци“ на АД ЕСМ испорачаа 35.816 MWh електрична енергија од планираните 24.432 MWh што е убедливо најдобар резултат за овој период од пуштањето на овој капацитет во употреба. Заклучно со 31. март производството е поголемо за 11.384 MWh или тоа е натфрлање на годинешниот план за 46 проценти. Во однос на лани истиот период кога имаше производство од 23.268 MWh производството на зелена енергија од овој извор е зголемено за 53 проценти.

К. Л.

ЗДРАВИ РАБОТНИ МЕСТА – УПРАВУВАЊЕ СО ОПАСНИ СУПСТАНЦИИ

АД ЕСМ СЕ ВКЛУЧИ ВО ОДБЕЛЕЖУВАЊЕТО НА ЕВРОПСКАТА НЕДЕЛА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Секоја година, 43. недела во годината, од страна на Европската агенција за безбедност и здравје (EUOSHA) е одредена како Европска недела на безбедност и здравје при работа

РЕК „Битола“ се вклучи во одбележувањето на Европската недела за безбедност и здравје при работа во организација на Европската агенција за безбедност и здравје (EUOSHA) и локалното Здружение за заштита и здравје при работа „Битола“. По тој повод, главниот амбасадор на кампањата – НАПО го посети Комбинатот, а претседателот на битолското Здружение за заштита и здравје при работа, Кире Климовски одржа работен состанок со раководителот на Секторот за техничка сигурност при РЕК „Битола“, Пеце Матевски. На состанокот беа разменети мислења и искуства за зголемување на безбедноста при работа во РЕК „Битола“.

„Секоја година, 43. недела во годината, од страна на Европската агенција за безбедност и здравје (EUOSHA) е одредена како Европска недела на безбедност и здравје при работа. Оваа година тема на кампањата е: Здрави работни места – Управување со опасни супстанции. Нашите активности во Битола ги започнавме од РЕК „Битола“, еден од најголемите комбинати во регионот и Северна Македонија. Во последниов

период комуникацијата со стручните служби во РЕК „Битола“ е на високо ниво. Тие учествуваат на трибини, семинари, обуки и консултации од областа на заштитата при работа во организација на Здружението, со цел подобрување на безбедноста и здравјето при работа во РЕК „Битола“. Имајќи ги во предвид специфичноста и обемот на работа, како и бројот на вработени во РЕК „Битола“, се надевам дека следната година ќе биде уште поуспешна во однос на безбедноста при работа“, рече Кире Климовски, претседател на Здружението за заштита при работа „Битола“.

Службата за техничка сигурност при РЕК „Битола“ се вклучи во одбележувањето на Европската недела за безбедност и здравје при работа сакајќи да стави акцент на напорите што ги презема Комбинатот за обезбедување на подобри услови за своите вработени. Трендот на намалување на бројот на повреди при работа во РЕК „Битола“ во споредба со претходните години е очигледен, велат од Службата за техничка сигурност. „И покрај охрабрувачките показатели, сметам дека постои допол-

нителна можност за намалување на бројот на повреди на работно место во Комбинатот и на тоа ќе се фокусира Службата за техничка сигурност во следниот период. Планирана е набавка на нова опрема за заштита на вработените, осовременување на противпожарната служба и зголемување на бројот на лиценцирани работници за заштита при работа“, истакна Пеце Матевски, раководител на Службата за техничка сигурност при РЕК „Битола“.

По повод Европската недела за заштита и здравје при работа во посета на РЕК „Битола“ беше и главниот амбасадор на Европската агенција за безбедност и здравје – НАПО. НАПО е приказ на типичен работник во било која индустрија или сектор. Често, тој е изложен на заеднички опасности и ризични ситуации на работното место. Сепак, активно е вклучен во идентификување на ризиците и обезбедување на практични решенија. НАПО, заедно со неговите соработници, учествува во серија филмови без јазик, кои им овозможуваат на луѓето од сите средини, култури и возрасти да се разберат и да се идентификуваат со него.

АКЦИЈА ЗА ПОШУМУВАЊЕ

ЗАСАДЕНИ 50 ИЛЈАДИ БАГРЕМОВИ САДНИЦИ

Минатата есен АД ЕСМ ја започна досега најголемата акција за пошумување на земјиште во сопственост на РЕК „Битола“. На просторот помеѓу Новаци и Брод-Гнеотино беа засадени 50. илјади багремови садници. Локацијата за пошумување беше избрана во соработка со стручни лица од Шумарскиот факултет во Скопје со цел максимално намалување на запрашувањето во непосредната околина на РЕК „Битола“. Багремовите садници ги посадија вработените во АД „Електрани на Северна Македонија“.

„Нашата цел е да создадеме заштитен зелен појас кон населените места, како и да го облагородиме земјиштето со засадување дрвја врз одлагалиштето на пепел, да обезбедиме што е можно повеќе услови за намалување на запрашувањето и да создадеме што повеќе природни услови за прочистување на воздухот околу нашиот производствен капацитет“ - рече генералниот директор на АД ЕСМ, д-р Драган Миновски на денот на акцијата.

Паралелно со зазеленувањето околу Комбинатот, се работи и на изградба на насади околу одлагалиштето, се гради т.н. касета во која ќе се одлага пепелта. Мерките за заштита на животната средина во делот на одлагањето пепел се заокружуваат со инсталацијата на систем за прскање на активното одлагалиште.

Оваа акција за пошумување и неколкуте други еко - проекти се само дел од активностите што АД ЕСМ и РЕК „Битола“ ги преземаат за да влијаат позитивно врз животната средина. АД ЕСМ планира оваа година да засади уште 100.000 багремови садници околу РЕК „Битола“ во две акции.

ЈУБИЛЕЈ

25. ГОДИНИ ХОТЕЛ „МОЛИКА“

Хотелот „Молика“ на Пелистер е капацитет од трета категорија со три ѕвезди. Првпат почна со работа на 24 април во далечната 1994 година. Годинава на 24 април, хотел „Молика“ и „ЕЛЕМ ТУРС“ прославија 25. години од своето постоење. Јубилејот беше одбележан со две панел-дискусии на тема: „Современите видови во туризмот и примената на новите технологии во валоризацијата на Преспанско-Пелагонискиот регион и Националниот парк „Пелистер“ како туристичка дестинација“ и „Преспанско - Пелагонискиот регион како туристичка дестинација за четири сезони и нејзина промоција на соодветен начин“ и свечена академија.

Пелистер и хотел „Молика“ како дестинација заслужуваат многу поголеми инвестиции, вложување во човечките ресурси и искористување на позитивното искуство на земјите од регионот-истакнаа панелистите. Главен акцент на панел-дискусиите беше ставен на потребата од ангажирање на експерти во областа од странство, со инсистирање предложените стратегии да бидат прилагодени на потребите и можностите на македонскиот туризам, а не како досега да се прави преземање на стратегии од други земји без притоа истите да се прилагодат на потребите на туристичкото стопанство на земјата.

По панел-дискусијата се одржа свечена академија на која преку куса презентација беше претставено 25 годишното

работење на хотелот. На свечената академија свое обраќање имаше управителот на „ЕЛЕМ ТУРС“ ДООЕЛ - Скопје, Џемаил Јусуфи. „Имаме морална одговорност нашиот 25 годишен јубилеј скромно, но достоинствено да го одбележиме за сите наши вработени колеги кои во текот на овие изминати 25 години грижливо го чуваа и со својот деноноќен труд дадоа огромен придонес во комплетната афирмација на хотелот Молика. Ние сме убедени дека одбележувањето на овој јубилеј, исто така, ќе биде мотив повеќе и за големиот број деловни партнери, туристички агенции, туроператори, здруженија, асоцијации и други организации, но и за нашите редовни гости и посетители од земјата и од странство кои сите овие години не посетуваа и со нивната доверба ни даваа поддршка да истраеме на патот во освојувањето на туристичките пазари“ - рече Јусуфи.

Во име на генералниот директор на АД ЕСМ д-р Драган Миновски се обрати директорката за финансии на АД ЕСМ, Добрила Стефаноска, која честитајќи го овој значаен јубилеј особено важен и заради опстојувањето во еден исклучително тежок период во економски и во општествени услови, го изрази своето лично уверување и верба дека 30 годишниот јубилеј, хотел „Молика“ ќе го прослави со целосно нови и атрактивни содржини како и што доликува на ова место.

На свечената академија „ЕЛЕМ ТУРС“ и хотел „Молика“ им доделија плакети и благодарници на своите долгогодишни деловни партнери и соработници.

СИНДИКАЛНИ АКТИВНОСТИ

ПОТПИШАН НОВИОТ КОЛЕКТИВЕН ДОГОВОР НА АД ЕСМ

Раководството на АД ЕСМ е секогаш отворено за соработка со Синдикатот, подготвено за заштита на правата на работниците, и реализација на сите договорени работи со работникот. Сегашниот менаџерски тим е расположен да направи сè за да се подобрат условите за работа на работниците во компанијата.

Генералниот директор на АД ЕСМ д-р Драган Миновски и претседателот на Синдикалната организација на компанијата Јове Смилевски го потпишаа новиот Колективен договор со кој се уредуваат правата и обврските на вработените во нашата компанија.

Со новиот Колективен договор, регресот за годишен одмор изнесува 60 отсто од просечната плата на ниво на држава, но додадена е можноста, компанијата на вработените да им исплати регрес за годишен одмор во висина од една цела просечна месечна нето-плата во Република Македонија во зависност од работењето и постигнатите резултати на компанијата.

Очекуваме новиот Колективен договор да даде дополнителен мотив на вработените и постигнување на уште подобри резултати во претстојниот период. Рече генералниот директор д-р Драган Миновски на потпишувањето на Договорот. Претседателот на Синдикалната организација Јове Смилевски, смета дека измените во Колективниот договор се од взаемен интерес за работниците и работодавците и ќе придонесат за зголемување на продуктивноста во компанијата.

Менаџерскиот тим на АД ЕСМ го почи-

тува законското право на синдикално организирање на работниците и компанијата редовно го издвојува законски предвидениот буџет за Синдикатот. Раководството на АД ЕСМ е секогаш отворено за соработка со Синдикатот, подготвено за заштита на правата на работниците, и реализација на сите договорени работи со работникот. Сегашниот менаџерски тим е расположен да направи сè за да се подобрат условите за работа на работниците во АД ЕСМ. Безбедноста на работниците е приоритет, работниците треба да имаат не само добри туку и безбедни услови за работа на своите работни места. По неколкугодишна пауза на набавка на лични заштитни средства, раководството на АД ЕСМ почна постапка за обновување на ХТЗ опремата на вработените. Заштитната опрема до поголем дел од работниците веќе стигна, додека кај еден друг дел постапката ќе се спроведе набрзо. При тоа, менаџментот донесе одлука да не се врши лично задолжување со ХТЗ опремата и потоа нејзино раздолжување, туку на работниците ќе им се остават тие средства на трајно користење. Раководниот тим настојува за сите работници да обезбеди квалитетна ХТЗ опрема.

Во настојувањето да се подобрат условите за работа на работниците, се презедоа повеќе мерки за зачувување и унапредување на здравјето на вработените, се организираа превентивни одмори, и им се овозможи на работниците да ги уживаат правата кои им припаѓаат, да се рехабилитираат и одморени да

се вратат на работниот процес. Доста големо внимание се посветува и на здравствената заштита на работниците и тие редовно одат и на превентивни-здравствени прегледи.

Колективниот договор е од взаемен интерес на работниците и работодавачите и ќе придонесе за зголемување на продуктивноста во компанијата. Синдикалната организација на АД ЕСМ донесе и Одлука за неповратна парична помош во случај на смрт на вработен, во случај на смрт на член на потесна фамилија (родител, брачен партнер или дете), за венчавка и за новороденче за сите членови на Синдикатот. Воедно успеа да го врати назад и надоместокот од исплата на една месечна плата за работниците кои ќе наполнат 40. години работен стаж во компанијата.

Минатата година менаџерскиот тим на АД ЕСМ го поддржа возобновувањето на традиционалните синдикални спортски игри, оваа година овозможи заедничко учество на наши вработени на Скопскиот маратон со маички од ЕСМ, спонзорирање на нашата фудбалска екипа во бизнис-лигата и ред други активности. Менаџерскиот тим на АД ЕСМ и Синдикатот имаат одлична соработка, таа позитивна атмосфера е од самиот почеток и се надеваме дека ќе продолжи и во иднина. Раководството на компанијата со својата заложба за заштита на правата на работниците, го зајакнува колективниот дух и меѓусебното почитување во компанијата, и ја зголемува продуктивноста на секој вработен на неговото работно место.

СИНДИКАЛНИ ИГРИ

По пауза од една година, на брегот на Охридското Езеро, во автокампот Ливадиште се одржаа синдикалните спортски игри. Синдикалните игри ги отвори претседателот на синдикалната организација на ЕСМ Јове Смилевски, а присутните гости и спортисти ги поздрави генералниот директор д-р Миновски, кој изрази задоволство од организацијата и големиот број на пријавени работници-натпреварувачи подготвени за другарување и меѓусебно запознавање.

За време на спортските работнички игри, осум екипи од подружниците на АД ЕСМ и Дирекцијата се натпреваруваа во девет дисциплини. На игрите учество зедоа околу 650 вработени кои преку спорт и рекреација го тестираа натпреварувачкиот дух, но и го градеа духот на заедништво и солидарност. Учесниците се натпреваруваа во неколку спортски дисциплини: фудбал, кошарка, одбојка, пикадо, шах, скок во далечина, фрлање ѓуле, крос, пинг-понг.

Во вкупниот пласман, според резултатите од сите дисциплини во кои се натпреваруваа вработените во АД „Електрани на Северна Македонија“, екипата на РЕК „Битола“ беше првопласирана, на второто место се најде екипата составена од вработени во Дирекцијата на АД ЕСМ во Скопје, а на третото место заврши втората екипа на РЕК „Битола“. Наградата за фер плеј на спортските работнички игри на АД ЕСМ отиде во рацете на екипата од РЕК „Осломеј“.

Претставници на синдикалните организации од областа на енергетиката од соседните земји: Косово, Србија и Бугарија беа гости на синдикалните игри.

Менаџментот на АД ЕСМ ги поздрави синдикалните спортски игри кои ги организираше Синдикатот на ЕСМ и зеде активно учество во нив, порачувајќи дека работникот е на пиедесталот во најзначајната македонска енергетска компанија. Се организираше и ревијален натпревар во мал фудбал помеѓу екипите на менаџментот на АД ЕСМ и синдикалните претседатели во компанијата, а правдата ја делеше вицепремиерот во Владата на Република Северна Македонија задолжен за економски прашања, Кочо Ангџушев. Натпреварот во регуларниот дел заврши нерешено 2:2, но на крај два пенали им донесоа победа на директорите на АД ЕСМ, и натпреварот заврши со резултат 4:2.

Главната цел на игрите, другарувањето, запознавањето и разменувањето на искуства помеѓу вработените од сите делови на компанијата е остварена и игрите покажаа дека заслужуваат да се традиционална манифестација. Тимскиот дух е најважен покажаа и спортските игри, и ако се водиме по овој принцип тогаш ќе бидеме поуспешни и покреативни во извршувањето на работните обврски. К.Л.

Синдикатот на АД ЕСМ- дел од поддржувачите на „Визер скопски маратон 2019“

ПРВО ОРГАНИЗИРАНО УЧЕСТВО НА АД ЕСМ НА СКОПСКИОТ МАРАТОН

По јубилеен 15. пат, изминатиот викенд се одржа најмасовната спортска манифестација кај нас „Визер скопски маратон 2019“. Со свој тим од 42. вработени првпат учествуваше и нашата компанија. Најголемиот дел од вработените беа дел од трката на 5. километри, имавме и полумаратонци, но и штафетен тим. Покровител на нашите колеги маратонци беше Синдикатот на АД ЕСМ, кој за сите учесници обезбеди спортски маици брендирани со новото лого на компанијата.

Маратонците на АД ЕСМ беа поддржани и од други колеги кои ги бодреа долж стазата, им даваа силна поддршка и навиваа за своите фаворити.

Колегите-учесници на маратонот, искажаа благодарност до раководството на АД ЕСМ и на Синдикатот кој материјално ги поддржа и им овозможи да учествуваат и да се натпреваруваат. Маратонот е одлична можност не само за спортување, туку и за дружење помеѓу колегите, јакнење и афирмација на спортскиот дух и сплотеност.

Ние ја користиме енергијата и произведуваме електрична енергија, колегите маратонци водени од ова начело внесоа нова позитивна енергија на Скопскиот маратон, разменија енергија со другите натпреварувачи и искуства кои никогаш не се забораваат.

На маратонците од АД ЕСМ на „Визер Скопски маратон 2019“ им посакуваме уште многу успешни трки, нови рекорди, добра забава, дружење и нека победуваат најдобрите. Очекуваме и многу нови учесници, нови ентузијасти - колеги маратонци и се надеваме дека организираното учество на нашата компанија на Скопскиот маратон ќе прерасне во традиција.

АД ЕСМ ТРАДИЦИОНАЛНО СО ПОДДРШКА НА СТУДЕНТИТЕ ОД 5. ФАКУЛТЕТИ

Со доделувањето на стипендии АД ЕСМ дава свој придонес и поддршка во едукација и оспособување на стручни и квалитетни кадри од областа на енергетиката

ДОДЕЛЕНИ СТИПЕНДИИ И НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ, НА ТЕХНИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО БИТОЛА, И НА ДРЖАВНИОТ УНИВЕРЗИТЕТ ВО ТЕТОВО

Традицијата за поддршка на најдобрите студенти, АД ЕСМ ја продолжува така што доделува стипендии и на други технички факултети: Машинскиот факултет во Скопје, Техничкиот факултет во Битола, Државниот универзитет во Тетово и Универзитетот „Гоце Делчев“, во Штип. АД ЕСМ како општествено-одговорна компанија секоја година предвидува 25. стипендии за новозапишани студенти во прва година на пет државни факултети во Македонија. АД ЕСМ додели 7. стипендии за студентите на Машинскиот факултет во Скопје. Стипендиите беа доделени на студенти со просек над осум и што исполнуваат определени критериуми пропишани на конкур

Позитивната општествено-одговорна практика за стипендирање студенти ЕСМ ја продолжува 7. година по ред. Со доделувањето стипендии компанијата дава свој придонес и поддршка во едукација и оспособување на стручни и квалитетни кадри од областа на енергетиката. Со овој чин се поттикнуваат и дополнително се мотивираат студентите да постигнат успех во својата мисија за едукација, а во иднина да станат истакнати професионалци во својата област. Вложувајќи во нив, компанијата вложува во својата иднина и во иднината на државата.

Енергетските компании АД ЕСМ, АД МЕПСО и ЕВН Македонија доделија нови осум стипендии на најдобрите студенти на Факултетот за електротехника и информациски технологии (ФЕИТ). – АД ЕСМ како општествено- одговорна компанија, сака да вложува во младите луѓе, да помогне во продуцирањето кадар, особено од областа на електротехниката и информациските технологии, но и од други области кои се барани во стопанството, и на кои во иднина уште повеќе ќе почива индустријата и целата економија. Бројот на млади луѓе во

образовниот процес кои ги помагаме е навистина значителен и ние како компанија и како раководство сме горди на тоа, среќни што можеме да дадеме наш придонес – вели Иван Трпески, директорот за развој и инвестиции на АД ЕСМ.

За деканот на ФЕИТ, професор д-р Димитар Ташковски, македонското стопанство се' повеќе бара електроинженери коишто како кадар припаѓаат на категоријата курентна работна сила. „Стопанството уште повеќе бара инженери. Постојано сме сведоци на фактот дека многу наши студенти, уште во школски клупи, почнуваат со работи за домашни или странски компании. Тоа само ја потврдува нашата верба во квалитетот што го нудиме на студентите и на бизнисзаедницата. Затоа, ФЕИТ продолжува во иста насока и со исто темпо да образува квалитетен кадар кој уште од студентски клупи ќе се вклучи во процесот на производство и дистрибуција на енергија“, вели професор Ташковски. Компаниите помагаат ФЕИТ да ја оствари својата мисија на едуцирање квалитетни кадри преку нивна поддршка со доделување годишни стипендии.

СТУДЕНТ ОД ГЕРМАНИЈА, ИДЕН ИНЖЕНЕР НА ПРАКСА ВО РЕК „БИТОЛА“

Земјата е многу убава, луѓето се љубезни, околината е пријатна за живот, тука би дошол да живеам и работам доколку стандардот биде на нивото на Германија

Себастијан Ох е германски студент кој откако дипломирал на Универзитетот „Бајројт“ во Северна Баварија избрал на пракса да дојде во Северна Македонија. Тој е дипломиран електроинженер, а во своето мотивациско писмо навел дека сака да дојде на пракса во РЕК „Битола“ со цел да се запознае со македонскиот електроенергетски систем и најголемиот производител на електрична енергија во нашата земја.

„Тука сум седум недели. Освен со производството на електрична енергија, сакав да се запознаам и со земјата и културата. Никогаш досега не сум бил во термоелектрана од ваков калибар, со толкава големина, за мене е фасцинантно тоа што на едно место се наоѓа и производството и рудникот, тоа што имаат сопствен рудник за кој не треба да има долги и големи транспортни ленти“, вели студентот Себастијан Ох.

Во усовршувањето му помага Билјана Шопова-Алушевска, одговорен инженер во анализа на процес и дијагностика во Секторот за производство во Термоелектраната во РЕК „Битола“. Веќе месец и половина работат заедно. Вршат мерења на вибрациите на сите ротирачки машини во Термоелектраната, мерења на процесни параметри на турбина, генератор, котел, садови под притисок. Потоа прават дијагностика на работата на машините и кога е потребно - ремонт.

„Во РЕК секое лето имаме по некој студент од странство. Доаѓаат и си одат со нови искуства и познавање на работата, земјата и културата. Добиваме идни соработници, ја зголемуваме можност за стручна соработка со компаниите и универзитетите од странство. Со секој студент од странство што доаѓа на пракса во РЕК „Битола“, ние овозможуваме на наш студент посета во компанија во странство. Пред две години во РЕК „Битола“ имаше 3 студенти од Полска и Чешка, а пред тоа имавме студент од Јапонија. Годинава уште три студенти има во други капацитети на ЕСМ. Во ХЕЦ „Козјак“ има студент од Судан“, рече Шопова-Алушевска.

Запрашан дали би останал да работи во РЕК, Себастијан вели:

„Земјата е многу убава, луѓето се љубезни, околината е пријатна за живот, тука би дошол да живеам и работам доколку стандардот биде на нивото на Германија“.

Неговата практична работа во РЕК „Битола“ е регулирана врз основа на Договорот за извршување на стручна пракса помеѓу АД ЕСМ и ИАЕСТЕ -Македонија, како и врз основа на Одлуката за прием на странски студенти за вршење производствена работа и пракса во АД ЕСМ, односно во Подружницата РЕК „Битола“.

сот. Оваа практика дава сè подобри резултати и придонесува за унапредување на образованието и науката. Ја продолживме програмата за стипендирање на квалитетните академски граѓани и на Техничкиот факултет во Битола. Тројца нови студенти потпишаа договори за стипендирање во подружницата РЕК Битола. Со новите тројца стипендисти, бројот на студенти од Техничкиот факултет коишто добиваат финансиска поддршка од АД ЕСМ достигна петнаесет. АД ЕСМ од минатата година ја прошири соработката и со Универзитетот „Гоце Делчев“, Штип и со Државниот Универзитетот, Тетово. На Универзитетот во Тетово беа одобрени стипендии за 5 (пет) студенти, без објавување конкурс за доделување стипендии со директно номинирање. Годинава ЕСМ предвидува дополнителни 5. стипендии на Факултетот за природни и технички науки и на Електротехничкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“, Штип. Сметаме дека е голема одговорност да се даде поддршка на младоста, на студентите.

В. Р.

РЕНОВИРАНИ СОБЛЕКУВАЛНИТЕ И ОСВЕТЛУВАЊЕТО ВО САЛАТА НА ОУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО БИТОЛА

Со средства од Општина Битола, РЕК „Битола“ и Советот на родители, во ОУ „Св. Климент Охридски“ се реновирали соблекувалните во спортската сала на училиштето, а се поставени и нови рефлектори. Директорот на РЕК „Битола“, м-р Васко Ковачевски порача дека во Комбинатот се водат од максимата: „Општествената одговорност е

инвестиција, а не трошок“.

„Во рамките на нашите статутарни можности како Подружница на АД ЕСМ, гледаме колку што можеме повеќе да помагаме во образованието, здравството, културата и спортот. Со оглед дека РЕК се наоѓа во Битола ќе се залагаме во иднина тоа да бидат далеку повеќе средства и донации кон институции или поединци. Сме помагаа, помагаме и ќе помагаме затоа што РЕК „Битола“ е еден од

столбовите на економијата и мислам дека можеме и повеќе да помогнеме во нашето општество. Здрава и образована нација ќе значи и здраво општество“, рече Ковачевски.

Мора искрено да се вложува во децата, кои се нашата иднина, посочи градоначалничката м-р Наташа Петровска.

„Сите здружено направивме неколку зафати во соблекувалните во физкультурната сала. Општина Битола се вклучи со уредување на санитарниот дел, РЕК „Битола“ со уредување на соблекувалните, а Советот на родители со поставување врати. Дополнително РЕК „Битола“ се вклучи со подобрување на осветлувањето во спортската сала. Сите заедно направивме еден зафат кој ги подобри условите за часовите по физичко воспитување за децата во ова училиште“, рече Петровска.

ЗАВРШИ РЕКОНСТРУКЦИЈАТА НА РЕГУЛАЦИСКИОТ МОСТ ВО СТРУГА

Завршија активностите за реновирање на мостот во Струга преку кој се врши регулација на истекот на водите од Охридско Езеро во реката Црн Дрим. Во целост завршија градежните работи што опфаќаа негова реконструкција, санација и одржување во насока на безбедност на овој објект кој со децении се користи и како пешачки премин. Активностите за обновување и зајакнување на мостот почнаа во декември минатата година, но во јануари паузираа поради временските непогоди и екстремно ниските температури. Реконструкцијата е извршена со материјали и со изведба кои ќе го задржат неговиот автентичен изглед, а ќе обезбедат безбедност за граѓани-

те на Струга и на туристите кои го користат овој премин. Станува збор за

прва реконструкција на мостот после 2010 година.

В.Р.

ПОДДРШКА ЗА ЗДРУЖЕНИЕТО НА СЛЕПИ И СЛАБОВИДНИ ЛИЦА ВО КИЧЕВО

АД „Електрани на Северна Македонија“ додели донација од 6.000 евра на Здружението на слепи и слабовидни лица во Кичево. Во согласност со општествено-одговорните практики, АД ЕСМ во континуитет се труди да подаде рака на здруженија на граѓани на кои помошта им е неопходна, ги поддржува организациите што обезбедуваат директна поткрепа на маргинализирани и ранливи групи „Секој

поединец, државна институција или приватна фирма, треба да го негува чувството на солидарност, сè со цел на социјално ранливите категории граѓани во нашето општество да им се обезбедат и создадат соодветни работни услови за и тие да се почувствуваат рамноправни со сите. Само на тој начин, градиме инклузивно – одговорни општества со еднакви можности за сите“, – истакна заменикот-генерален директор на АД ЕСМ, Фатмир Лимани кој во името на Управниот одбор ги посети просториите на здружението и симболично ја врати донацијата од АД

ЕСМ. Во рамките на посетата, Лимани ја поздрави иницијативата на градоначалникот на Кичево, за обезбедување нови простори за Здружението за слепи лица и за Здружението на глуволица.

Претседателот на Здружението, Зулбеари се заблагодари за дадената помош и изрази надеж дека наскоро, при изградбата на новата општинска зграда во Кичево, на Здружението ќе му се додели пристојна канцеларија, бидејќи, како што рече, сегашните простории се во лоша состојба.

В.Р.

ДОНАЦИЈА – ПРОЧИСТУВАЧИ НА ВОЗДУХ ВО ДЕТСКИ ГРАДИНКИ

Градинката „Пролет“ во Козле доби 15 нови прочистувачи на воздух, девет од нив донација на АД ЕСМ. Со нив, сите објекти на градинката се опремени со прочистувачи на воздух.

„Електрани на Северна Македонија“ во изминатата година донираше прочистувачи за 32 училници во основни училишта и за 43 занимални во градинки низ Македонија. Опремену-

вање на воспитно-образовните установи со прочистувачи на воздух е само една од мерките што ги преземаат одговорните компании во соработка со локалната самоуправа, со цел да обезбедат побезбеден престој на најмладите во градинките. Генералниот директор на АД ЕСМ, д-р Драган Миновски посочи дека компанијата ќе продолжи да спроведува практики што значат вложување во заедницата и унапредување на областите од јавен интерес како што се образованието и науката и заштитата на животната средина. –Во изминатиов период навистина инвестираме многу на полето на детската заштита, а во ова ни помагаат и голем број општествено- одговорни компании. Сакам да се заблагодарам на ЕСМ за донацијата, – рече Стефан Богоев, градоначалникот на Општина Карпош.

Соработката која се воспостави меѓу локалната самоуправа и компаниите, по ова прашање, претставува добар пример за конкретен придонес кон локалната заедница и основа за нови акции кои го штитат јавниот интерес.

В.Р.

ЕСМ ЈА ПОДДРЖА ХУМАНАТА ИДЕЈА НА DOWN4U ЗА ОТВОРАЊЕ НА РЕСТОРАНТОТ UMBRELLA

АД ЕСМ препознавајќи ја важноста за активно вклучување на пазарот на трудот на лицата со попреченост, даде свој придонес во реализација на проектот „Down4U“. Во новоотворениот ресторан „Амбрела“ во Скопје (ГТЦ), оваа ранлива категорија граѓани добива можност за достоинствена работа и независен живот. Само на тој начин, градиме инклузивно - одговорни општества со еднакви можности за сите! Со оваа акција, а и со многу други, ЕСМ ќе продолжи да помага на ранливите категории граѓани, на кои им е потребна секојдневна помош.

В.Р.

АД ЕСМ ДОНИРА ПРОЧИСТУВАЧИ ЗА ВОЗДУХ И БОЛНИЧКА ОПРЕМА

АД ЕСМ донира прочистувачи за воздух во училиштата во општина Новаци, пред сè затоа што се наоѓа најблиску до РЕК Битола, којшто пак, при производството на електрична енергија, во еден сегмент негативно влијае токму за загадувањето. Со прочистувачи ќе бидат опремени училници во Новаци, и во селата во оваа општина: Бач, Гермијан, Живојно, Рибарци, Добромири, Далбеговци, Агларци и Рапеш. Целта на оваа донација е прочистувачите да помогнат токму во есенските и зимските денови кога загадувањето од загревањето на домовите и од индустри-

ските капацитети е најголемо. За да можат децата непречено да учат односно да бидат згрижени во соодветните институции и воздухот што го дишат да може да се прочистува преку овие апарати.

АД ЕСМ донира прочистувачи на воздух и во 5. градинки во општините Карпош, Центар, Аеродром, Тетово и Кичево, а истовремено обезбеди и 7 инхалациони небулајзери и 1 апарат за спирометрија на одделението за белодробни заболувања во битолската болница. Исто така, ЕСМ донира и два ЕКГ апарати на одделе-

нието за реанимација.

АД Електрани на Северна Македонија во рамки на својата заложба за општествена одговорност континуирано го поддржува граѓанскиот сектор во насока на унапредување на областите од јавен интерес. ЕСМ се обидува да достигне што повисоки еколошки стандарди при производството, да ги почитува барањата и одредбите и на невладините организации и на домашните и меѓународните закони од оваа област и ќе го прави тоа континуирано и во иднина.

В.Р.

